

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.
ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਜੈਨ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ।
1958 ਦੀ ਸਿਵਲ ਲਿਖਤ ਨੰ: 125-ਡੀ.

ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਨੂੰਨ (66 Of 1957)-ਐੱਸ 348 ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ- ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ- ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਾਉਟਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ- ਦੀ ਹੱਦ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਨੂੰਨ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦੁਆਰਾ। ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਇਮਾਰਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ

ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਨ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜੱਜ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲੀ ਗੁਲੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਹ ਰਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੰਬਰ 1254 ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 1957 ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਨੂੰਨ 66 ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 349 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1958 ਦੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ।

ਡੀ.ਡੀ. ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਐੱਮ.ਕੇ. ਚਾਵਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਕੇ. ਦਿਆਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਆਦੇਸ਼

ਮਹਾਜਨ ਜੇ - ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸੀ-ਐਲ ਅਤੇ ਸੀ-2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਮਕਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਹਾਊਸ ਨੰਬਰ 1251 ਤੋਂ 1254 ਅਤੇ 1256 ਤੋਂ 1258 ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 4, ਗਲੀ ਗੁਲੀਆ, ਚਾਹ ਰਹਿਤ, ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ, ਦਿੱਲੀ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 4,769 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਾਰੀ ਚੂਨੇ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਿੰਟ ਮੋਰਟਾਰ. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ 1938 ਤੋਂ 1941 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 2 ਜੂਨ, 1938 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 16 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 18 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਉਕਸਾਹਟ 'ਤੇ ਸੀ-ਐਲ ਅਤੇ ਸੀ-2 ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਸੀ-ਐਲ ਅਤੇ ਸੀ-2 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਏ. ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ (8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1958 ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'ਸੀ') ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

“ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਢਹਿ ਜਾਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਰਫ ਸਕੈਚ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੀ

ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਦੀ ਛੱਤ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢਹਿ ਗਈ ਹੈ।”

ਉਸੇ ਦਿਨ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ:-

“ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿਓਗੇ? ਤੁਸੀਂ ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਸਹਾਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਤੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 1958 ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਨੇਕਰ ਸੀ-ਐਲ ਅਤੇ ਸੀ-2 ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ 1958 ਨੂੰ ਫਲਸੌ ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੀ) ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀ-1 ਅਤੇ ਸੀ-2 ਦੇ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਕੂਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-6 ਅਤੇ ਅੱਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮਿਤੀ 28 ਜੂਨ 1963 ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ-

(1) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕੋ-ਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਕੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਾਂ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਚਾਵਲਾ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਬੋਰਡ ਆਫ ਵਰਕਸ (1) ਅਤੇ ਹਾਪਕਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮੈਥਵਿਕ ਲੋਕਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਹੈਲਥ (2) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਕੀ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 348 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 348 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਮਾਲਕ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਢਾਹੁਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 348 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 348 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 348 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 348 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਖੰਡਰ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਇਮਾਰਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਮਾਰਤ. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ, ਉਹ ਉਸੇ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰੀਸ ਇੰਟੀਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ (ਧਾਰਾ 114) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਪੇਟਮੈਨ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (3) ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਮਾਈ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (4) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ।

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਮੀਆਂ ਮੁਸ਼ੱਰਫ਼ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (5) ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਾਲ 1911 ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਟਮੈਨ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਮਾਈ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਦਜੂਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜੱਜ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋ-ਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਢੰਗ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਕੀ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਜੱਜ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਜੱਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਮਾਰਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਸੀ-ਐੱਲ ਅਤੇ ਸੀ-2 ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਇਮਾਰਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਇਮਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਹ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਸੀ-ਐੱਲ ਅਤੇ ਸੀ-2, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗਲਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਧਾਰਾ 348 ਤਹਿਤ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 348 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੰਡਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇੰਨੀ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੀ-1 ਅਤੇ ਸੀ-2 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 100 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Kewal kumar
Translator